

muzički program studentskog kulturnog centra

nada kolundžija ili kulturni događaj! par excellence!

izveden skoro ceo opus arnolda šenberga

U Koncertnoj sali Studentskog kulturnog centra u Beogradu u subotu, 17. marta 1979. god. održan je koncert koji u pravom smislu reči nosi epitet izuzetnog kulturnog događaja, jednog od najznačajnijih u nizu godina: mlada beogradska pijanistkinja, Nada Kolundžija (rođena 1952. godine; diplomirala klavir na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu u klasi prof. Dušana Trbojevića) izvela je skoro čitav opus (!) za solo klavir Arnolda Šenberga. Tako su se na jednom jedinom koncertu našla povesno najznačajnija dela novije muzičke literature: prvo značajno atonalno delo uopšte — TRI KLA VIRSKA KOMADA op. 11, i prve zračajne dodekafono delo — PET KLA VIRSKIH KOMADA op. 23, dok su istovremeno zavedena još i dela: ŠEST MALIH KLA VIRSKIH KOMADA op. 19, SVITA ZA KLA VIR op. 25, KLA VIRSKI KO MAD op. 33a i KLA VIRSKI KO MAD op. 33b!

Staviti sebi u zadatak da se integralno interpretira celokupni klavirski opus takve značajne ličnosti u novijoj istoriji muzike, kao što je Arnold Šenberg, označava:

prvo: od strane interpretatora ostvarivanje nekih pretpostavljenih ciljeva koji tendiraju ka proširenju i obogaćenju svoje, ali — i što je mnogo značajnije — i šire društvene muzičke svesti, ovo tim pre kada se ima u vidu da beogradska muzička sredina, u svetlim razmerama, predstavlja u osnovi marginalan muzički centar, u kojoj je izvođenje dela na ovakav integralan način (a uz to i od strane domaćeg interpretatora) — raritet posebne vrste;

drugo: visoku svest, samopouzdanje i osećaj, tako reći, nečeg misionarskog u sebi, što je sve svojstveno samo najvećim interpretatorima;

treće: apsolutnu novost u koncertnom životu, bar kada se tiče

naše, beogradske muzičke sredine, i naših, beogradskih interpretatora;

tako da — četvrto: s obzirom na sam značaj Arnolda Šenberga i Nove bečke škole uopšte (Berga i Weberna) kao i na to da je naša publika imala mali broj prilika da upozna njihova dela u živom zvuku, to koncert od 17. marta predstavlja u punom značenju reči — kulturni događaj par excellence!

Malobrojna publika, uglavnom mlada (uz puno odsustvo beogradskog muzičkog establišmenta, kako onog usko profesionalnog, tako isto i onog društveno-kritičarskog — o čemu će biti reči na kraju napisa, — konzervativnog do krajnosti i bez osećaja za značaj muzičkog trenutka) osetila je sve ovo o čemu je upravo bilo reči, te je na kraju izvođenja mladu interpretatorku nagradila dugotrajnim aplauzom, aplauzom posebne vrste, koji se u našoj sredini veoma retko čuje: punog iskrenosti, nepatvorenosti i osećajnosti!

NA GRANICI KONTEMPLACIJE

Ako sada sa ovih uvodnih napomena treba da se osvrnemo na samu interpretaciju, onda možemo naire konstatovati da se Nada Kolundžija prikazala kao interpretator sa izvanrednim smislom za tumačenje dela muzičke moderne (pojedina dela iz Šenbergovskog klavirskog opusa kao i dela Mesijana, Kejdža i Stokhausena, Kolundžija je izvodila u ranijim prilikama, takođe u sali Studentskog kulturnog centra), sa osećajem za detalje, i sa smislom za izgrađivanje celine u procesu, u vremenu trajanja dela, u ekspresiji ploha (sva su dela komponovana u ekspresionističkoj atonalnoj Šenbergovoj fazi), u potrazi za ravnotežom unutar dinamičke strukture. Pri svemu, mora se imati u vidu težina koju avangardna dela nose u sebi,

"Student" Beograd, 28. mart 1979.

BEograd —
NAJKONZERVATIVNIJI MUZIČKI
CENTAR U NAS

Na kraju i reč-dve o jednoj, u najmanju ruku, čudnoj činjenici da se na ovako jedinstvenom koncertu nije udostojilo pojaviti ni jedan jedini (!) oficijelni beogradski muzički kritičar. Iako je dobro poznato da je Beograd najkonzervativniji muzički centar u zemlji, ipak odsustvo sluha za ovakve van-redovne, koncerte znači, pre, i izvan svega, nedostatak sluha za ono što je jednim terminom obuhvaćeno u pojmu: Kulturna! Ovom prilikom treba reći da je za svaku pohvalu težnja koju Muzička redakcija Studentskog kulturnog centra ispoljava, imajući pred sobom jasnu programsku koncepciju, u kojoj porpagiranje dela Muzičke moderne, i onih već povesnih (u Foltovom smislu reči) i onih koji tu povest sada ostvaruju zauzima značajno mesto. To je težnja za proširivanjem jednog dosta statičnog, skoro letargičnog muzičkog trenda, kao i težnja za obogaćenjem jedne dostatno jednosmerne muzičke kulturne sredine, no, konačno, i pre svega — za ostvarivanjem ontičkog u povesnom. (Treba napomenuti da je do sada to bila jedino težnja ciklusa Muzička moderna Trećeg programa Radio Beograda. Za kulturnu sredinu veličine beogradske — to je, zasigurno, malo.)

Mi možemo predpostaviti da oficijelna kritika, kao proizvod konzervativnog načina mišljenja (koje naročito zrači sa Fakulteta muzičke umetnosti) bojkotuje program Muzičke redakcije Studentskog kulturnog centra. No, postavlja se pitanje njene društvene funkcije i odgovornosti, naročito tada ako se pretpostavi da ona, sa jedne strane, bojkotuje rad jednog mladog interpretatora (u ovom najnovijem slučaju Nade Kolundžije), a da, sa druge strane, u najmanju ruku, i najblže rečeno, pokazuje nebrigu za razvoj naše muzičke kulture.

Ko je za to odgovoran i ko treba da snosi posledice? Muzička redakcija, interpretator, muzička kultura — ili neko treći?

Miodrag Lszarov

